

Cuprins

Abrevieri	XV
Introducere	XVII
Capitolul I. Contractul de depozit civil (Ilioara Genoiu).....	1
Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele juridice, felurile și reglementarea legală a contractului de depozit.....	1
§1. Noțiunea contractului de depozit.....	1
§2. Caracterele juridice ale contractului de depozit.....	3
§3. Felurile contractului de depozit	8
§4. Reglementarea legală a contractului de depozit	10
Secțiunea a 2-a. Depozitul propriu-zis	10
Subsecțiunea 1. Depozitul voluntar (obișnuit)	10
§1. Condițiile de validitate, dovada, natura juridică și delimitarea contractului de depozit obișnuit	10
1.1. Condițiile de validitate ale depozitului obișnuit ..	10
1.1.1. Capacitatea părților contractului	10
1.1.2. Consimțământul părților contractului.....	12
1.1.3. Obiectul contractului	12
1.1.4. Cauza contractului.....	14
1.2. Dovada contractului	14
1.3. Natura juridică și delimitarea contractului de depozit obișnuit	15
§2. Efectele depozitului obișnuit	17
2.1. Considerații generale privind efectele depozitului obișnuit.....	17
2.2. Obligațiile depozitarului	18
2.2.1. Păstrarea bunului	18
2.2.2. Restituirea bunului	21
2.3. Obligațiile deponentului	33

§3. Subdepozitul	35
Subsecțiunea a 2-a. Depozitul necesar și depozitul asimilat celui necesar	36
§1. Depozitul necesar	36
§2. Depozitul asimilat celui necesar (depozitul hotelier).....	38
2.1. Noțiunea și reglementarea legală a depozitului hotelier, precum și delimitarea acestuia de alte contracte	38
2.2. Domeniul de aplicare	39
2.3. Dovada depozitului hotelier.....	40
2.4. Răspunderea depozitarului.....	40
2.5. Depozitul hotelier în noul Cod civil.....	41
2.5.1. Răspunderea pentru bunurile aduse în hotel. Reguli generale	41
2.5.2. Răspunderea limitată a hotelierului	43
2.5.3. Răspunderea nelimitată a hotelierului	43
2.5.4. Absența răspunderii hotelierului	44
2.5.5. Răspunderea hotelierului pentru obiectele de valoare.....	45
2.5.6. Decăderea clientului din dreptul de a-i fi reparat prejudiciul.....	45
2.5.7. Dreptul de retenție.....	46
Subsecțiunea a 3-a. Depozitul neregulat	46
§1. Noțiunea depozitului neregulat și delimitarea acestuia de alte contracte înrudite	46
§2. Depozitul neregulat în noul Cod civil.....	48
Secțiunea a 3-a. Sechestrul.....	51
§1. Noțiunea, reglementarea legală și felurile sechestrului	51
§2. Sechestrul convențional.....	52
§3. Sechestrul judiciar	53
§4. Sechestrul în lumina Legii nr. 287/2009 privind Codul civil	54

Capitolul II. Contractul de depozit în dreptul comercial intern și internațional (<i>Manuela Niță</i>)	57
Secțiunea 1. Aspecte preliminare, noțiunea și caracterul juridice ale depozitului comercial	57
§1. Aspecte preliminare	57
§2. Depozit civil – depozit comercial	58
§3. Definiția contractului de depozit comercial.....	59
§4. Caracterul juridic al contractului de depozit comercial.....	59
Secțiunea a 2-a. Efectele contractului de depozit comercial	62
§1. Drepturile și obligațiile deponentului	62
§2. Drepturile și obligațiile depozitarului.....	65
Secțiunea a 3-a. Forma contractului de depozit comercial....	66
§1. Aspecte preliminare	66
§2. Talonul de depozit	67
§3. Recipisa de depozit.....	68
§4. Warantul	68
Secțiunea a 4-a. Mecanismul de circulație juridică a recipiselor de depozit și a warantelor	69
§1. Circulația prin gir a ambelor înscrisuri	69
§2. Circulația prin gir numai a recipisei de depozit.....	70
§3. Circulația juridică a warantului separat de recipisă... ..	70
§4. Lichidarea certificatelor de depozit și a warantului. Execuția în caz de neplată.....	72
§5. Aspecte incidente depozitarului – emitent de waranturi	73
Secțiunea a 5-a. Legea aplicabilă în materia contractului de depozit comercial	74
Capitolul III. Depozitul bancar	
(<i>Rada Postolache, Marinela Manea</i>)	76
Secțiunea 1. Specificitatea contractelor bancare (<i>Rada Postolache</i>).....	76
§1. Trăsăturile contractelor bancare	76
§2. Contul – suportul operațiunilor bancare	80
2.1. Noțiunea contului bancar	80

2.2. Clasificarea conturilor bancare	81
2.2.1. Contul bancar curent	81
2.2.2. Contul de depozit la vedere	83
2.2.3. Contul de depozit la termen.....	83
2.2.4. Alte conturi.....	84

Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar de fonduri

<i>(Rada Postolache)</i>	85
§1. Noțiunea depozitului bancar.....	85
1.1. Accepțiunea juridică a depozitului bancar	85
1.2. Accepțiunea doctrinară a depozitului bancar	90
§2. Clasificarea depozitelor bancare de fonduri	91
§3. Calificarea juridică a depozitului bancar de fonduri..	97
3.1. Depozitul bancar de fonduri – depozit neregulat.	98
3.2. Depozitul bancar de fonduri – împrumut acordat băncii	99
3.3. Depozitul bancar de fonduri – operațiune de intermediere.....	100
3.4. Depozitul bancar de fonduri – contract civil sau comercial?	100
§4. Caracterele juridice ale depozitului bancar de fonduri.....	101
§5. Încheierea depozitului bancar de fonduri	104
5.1. Condițiile de fond	104
5.1.1. Capacitatea părților contractului	104
5.1.2. Consimțământul părților contractului.....	106
5.1.3. Obiectul contractului	107
5.1.4. Cauza contractului.....	109
5.2. Condițiile de formă	109
5.2.1. Forma scrisă	109
5.2.2. Contractul în formă electronică.....	111
5.3. Dovada depozitului	114
§6. Efectele contractului bancar de fonduri.....	115
6.1. Drepturile și obligațiile contractuale ale depozitarului	115
6.1.1. Dreptul de utilizare a sumelor încredințate...	116
6.1.2. Dreptul la plata comisioanelor	117
6.1.3. Obligația de restituire a sumelor încredințate	117

6.1.4. Obligația de a plăta a dobânzii	122
6.2. Obligațiile legale ale depozitarului	123
6.2.1. Obligația de informare a clientului.....	123
6.2.2. Obligația de confidențialitate	126
6.3. Drepturile și obligațiile contractuale ale deponentului	127
6.3.1. Dreptul la restituirea în totalitate a sumelor încredințate	127
6.3.2. Dreptul la încasarea dobânzii aferente depozitului	129
6.4. Obligațiile deponentului	130
§7. Protecția drepturilor deponentului. Garantarea restituirii sumelor încredințate și răspunderea juridică a depozitarului.....	130
7.1. Garantarea restituirii sumelor încredințate.....	130
7.1.1. Reglementarea juridică.....	130
7.1.2. Depozite garantate.....	133
7.1.3. Plafonarea sumei garantate.....	135
7.1.4. Aspecte procedurale	136
7.2. Răspunderea depozitarului.....	138
7.2.1. Fundamentarea juridică a răspunderii	139
7.2.2. Aspecte practice ale răspunderii.....	140
§8. Varietăți ale depozitului bancar de fonduri	142
8.1. Certificatele de depozit	142
8.2. Depozitul de economii.....	143
8.2.1. Dispoziții comune privind economisirea....	143
8.2.2. Libretele de economii.....	144
8.2.3. Depozitele de economii pentru construirea/cumpărarea unei locuințe	144
8.3. Depozite bancare – garanții	146
8.3.1. Caracteristici	146
8.3.2. Aplicații.....	146
8.4. Depozite colaterale	148
8.5. Depozitele pentru achiziționarea monedei electronice	149
8.6. Închirierea casetelor de valori.....	150

§9. Fiscalitatea depozitelor bănești.	
Impozitul pe dobândă.....	151
9.1. Temei juridic.....	151
9.2. Cota de impunere.....	152
Secțiunea a 3-a. Depozitul bancar de titluri	
<i>(Rada Postolache)</i>	152
§1. Noțiune și particularități.....	152
1.1. Noțiune.....	152
1.2. Particularități.....	153
§2. Conținutul contractului.....	154
2.1. Obligația instituției de credit de a administra titlurile depozitate.....	155
2.2. Dreptul la rambursarea cheltuielilor pentru efectuarea operațiunilor necesare.....	156
2.3. Dreptul instituției de credit de a fi remunerată ..	156
Secțiunea a 4-a. Contabilitatea depozitului bancar	
<i>(Marinela Manea)</i>	156
§1. Conturile curente.....	156
1.1. Conturi curente în lei/valută pentru persoane juridice.....	157
1.1.1. Caracteristici, costuri, avantaje, documentație.....	157
1.1.2. Reflectarea în contabilitate.....	159
1.2. Conturi curente în lei/valută persoane fizice.....	164
1.2.1. Caracteristici, documentație, costuri.....	164
1.2.2. Reflectarea în contabilitate.....	166
§2. Conturile de depozit.....	167
2.1. Contul de depozit la termen în lei/valută.....	167
2.1.1. Caracteristici, costuri, avantaje, documentație.....	167
2.1.2. Reflectarea în contabilitate.....	169
2.2. Contul de depozit la vedere. Aplicație.....	173
§3. Conturile pentru evidențierea certificatelor de depozit bancar.....	174
3.1. Caracteristici, costuri, avantaje.....	175
3.2. Reflectarea în contabilitate.....	176

§4. Conturile de economii în lei/valută	178
4.1. Caracteristici, costuri, avantaje	179
4.2. Reflectarea în contabilitate	181
§5. Conturi de depozite colaterale	182
5.1. Scrisoarea de garanție bancară.....	182
5.1.1. Caracteristici, costuri, avantaje, documentație.....	182
5.1.2. Reflectarea în contabilitate.....	184
5.2. Acreditivul	186
5.2.1. Caracteristici, costuri, avantaje	186
5.2.2. Reflectarea în contabilitate.....	187
Capitolul IV. Varietăți ale depozitului în dreptul procesual (Steluța Ionescu)	190
Secțiunea 1. Măsurile asigurătorii – instituție de procedură.....	190
§1. Măsurile asigurătorii în dreptul procesual civil	191
1.1. Note generale	191
1.2. Noțiune și natură juridică.....	192
§2. Măsurile asigurătorii în dreptul procesual penal	195
2.1. Premise	195
2.2. Noțiune și natură juridică.....	196
Secțiunea a 2-a. Formele sechestrului reglementate de normele procedurii civile.....	198
§1. Sechestrul asigurător	198
1.1. Noțiune și natură juridică.....	198
1.2. Reglementare juridică.....	198
1.3. Condiții pentru admiterea cererii de sechestrul asigurător.....	199
1.3.1. Condiții privitoare la creditor	199
1.3.2. Condiții privitoare la cauțiune.....	199
1.3.3. Condiții privitoare la creanță.....	200
1.3.4. Condiții privitoare la bunurile ce pot face obiectul sechestrului	200
1.4. Competența și procedura de judecată a sechestrului asigurător.....	202
1.5. Punerea în executare și executarea încheierii de instituire a sechestrului asigurător.....	203

1.6. Ridicarea măsurii sechestrului asigurător	203
1.7. Valorificarea bunurilor sechestrate	204
§2. Sechestrul judiciar	205
2.1. Noțiune și natură juridică.....	205
2.2. Reglementare juridică.....	206
2.3. Ipoteze și condiții privind instituirea unui sechestrului judiciar.....	206
2.3.1. Ipoteza existenței unui proces. Condiții privind instituirea unui sechestrului judiciar.....	206
2.3.2. Ipoteza inexistenței unui proces. Condiții privind instituirea unui sechestrului judiciar.....	207
2.4. Solicitarea instituirii sechestrului judiciar	207
2.5. Competența de soluționare și procedura de judecată a cererii de încuviințare a sechestrului judiciar	208
2.5.1. Competența de soluționare	208
2.5.2. Judecata cererii.....	209
2.5.3. Obligarea la plata unei cauțiuni.....	210
2.6. Administrarea sechestrului. Condiții	210
2.6.1. Administratorul-sechestrului (art. 600 C.proc.civ.).....	210
2.6.2. Administratorul provizoriu (art. 601 C.proc.civ.).....	212
2.7. Încetarea/ridicarea sechestrului judiciar	212
§3. Schema comparativă a formelor sechestrului reglementate de Codul de procedură civilă actual	213
3.1. Note comune.....	213
3.2. Diferențieri.....	213
Secțiunea a 3-a. Poprirea asigurătorie.....	214
§1. Noțiune și reglementare juridică.....	214
1.1. Noțiune	214
1.2. Reglementarea juridică	215
§2. Regimul juridic al popririi asigurătorii. Particularități.....	215
2.1. Condiții privitoare la bunurile ce fac obiectul popririi.....	215
2.2. Condiții privitoare la părți și la raporturile juridice preexistente	216

2.3. Competența de soluționare și judecata cererii de poprire asigurătorie	217
Secțiunea a 4-a. Măsurile asigurătorii în reglementarea Noilor Coduri de procedură.....	217
§1. Repere.....	217
§2. Măsurile asigurătorii în accepțiunea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.....	218
§3. Măsurile asigurătorii în accepțiunea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală.....	220
Anexe.....	222
Bibliografie selectivă.....	247

Introducere

Ideea acestei monografii s-a născut în urma unui banal „inventar” al lucrărilor existente în domeniu, ocazie cu care am constatat absența unei lucrări consacrate exclusiv problematicii contractului de depozit. Apoi, ultimele decenii au readus în actualitate contracte care păreau desuete, astfel încât termeni precum depozit, warant sau sechestru au redobândit statutul lor juridic. În egală măsură, dispozițiile noului Cod civil și ale noilor Coduri de procedură au constituit o adevărată provocare pentru un studiu aprofundat al depozitului. Astfel, am considerat că, printr-un efort comun, putem complini abordarea actuală, numai secvențială a contractului de depozit.

Pentru pertinenta informațiilor, ne-au servit drept temei, în ordinea incidenței lor, dreptul comun în materie – reprezentat de Codul civil și de Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, Codul comercial, Legea nr. 153/1937 privind magazinele generale și warantarea mărfurilor și cerealelor, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, Ordonanța Guvernului nr. 39/1996 privind înființarea și funcționarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Directiva 94/19/CE privind sistemele de garantare a depozitelor, Norma Băncii Naționale a României nr. 10/2009 pentru aplicarea Regulamentului nr. 25/2009 al Băncii Centrale Europene privind bilanțul sectorului instituții financiare monetare (reformat 2008/32/ BCE), Codurile de procedură (civilă și penală) în vigoare și legile adoptate recent privind noile Coduri de procedură – Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală. Acestea li se adaugă și alte reglementări cu caracter tehnic, din domeniul bancar și contabil.

Considerăm că reperatele din literatura juridică română și străină și din jurisprudența națională și internațională, indicate în monografie, adaugă „greutății” acesteia, justificând titlul ei, simplist, însă generos.

Lucrarea *Contractul de depozit și varietățile acestuia* analizează problematica depozitului *lato sensu*, pe domenii esențiale de relații sociale, reglementate juridic. Pentru accesibilitate, am preferat să ordonăm informația, având ca punct de pornire, în mod firesc, dreptul comun, prezent și viitor. Prin urmare, lucrarea a fost structurată în patru mari capitole, în următoarea ordine: contractul de depozit civil, contractul de depozit în dreptul comercial, contractul de depozit bancar și formele pe care le îmbracă depozitul în dreptul procesual.

Lucrarea debutează cu analiza problematicii *depozitului civil*. Din perspectiva noului Cod civil, aceasta prezintă o deosebită actualitate și utilitate, întrucât cunoașterea și înțelegerea sensului noii reglementări în această materie își vor aduce substanțial aportul la creșterea calității actului de justiție, din momentul în care Legea nr. 287/2009 va intra în vigoare.

În acest context, în primul capitol al acestei lucrări este tratată problematica contractului de depozit civil, sub toate aspectele pe care aceasta le comportă, atât în lumina dispozițiilor Codului civil în vigoare, cât și în lumina dispozițiilor noului Cod civil. Cu acest prilej, sunt învederate elementele de noutate aduse de noua reglementare civilă în materia depozitului, dispozițiile acesteia fiind analizate extensiv și critic. De asemenea, sunt formulate unele propuneri *de lege ferenda*, pertinente și motivate, care să fie avute în vedere de legiuitor, în efortul acestuia de a-și îmbunătăți creația juridică.

Contractul de *depozit comercial* se detașează de depozitul din dreptul comun sub aspectul internaționalității, comercialității și regimului său juridic distinct, elemente definitorii, relevate în *Capitolul 2* al acestei lucrări, din perspectiva Legii nr. 153/1937 privind magazinele generale și warrantarea mărfurilor și cerealelor.

De esența acestuia, este examinată forma pe care trebuie să o îmbrace, poziționându-l, ca act juridic, la limita solemnității și generând efecte juridice specifice; în schimbul mărfii predate în depozit, depozitarul va emite trei înscrisuri (talonul de depozit, recipisa de depozit și warrantul), care, împreună, au semnificația încheierii contractului de depozit comercial, intern sau internațional și sunt generatoare de efecte juridice specifice. Din această

perspectivă, cât și pentru integralitatea și particularizarea contractului, studiul nostru a inclus și mecanismul de circulație juridică a recipiselor de depozit și a warrantului, împreună și separat, cu reliefaarea calității și funcției lor juridice, aspecte neidentificate în cadrul altor tipuri de depozite, civile sau bancare.

Cercetarea noastră este axată, în *Capitolul 3*, asupra contractului de *depozit bancar de fonduri*, dintr-o dublă perspectivă, juridică și economică, încercând o armonizare a celor două paliere.

Sub aspect juridic, sunt supuse examenului nostru critic identitatea, încheierea, efectele, inclusiv protecția juridică a deponentului și responsabilitatea juridică a instituției de credit, cu relevarea aspectelor caracteristice contractului de depozit bancar. În egală măsură, în lucrarea de față am încercat să delimităm, de o manieră netă, contractul de depozit bancar, pe de o parte, de depozitul de drept comun, iar, pe de altă parte de celelalte contracte bancare, de la care cel dintâi împrumută, în principal, caracteristica de contract informatizat.

Cât privește depozitul bancar, considerăm că acesta constituie un veritabil act juridic, un produs bancar, intim legat și gestionat prin intermediul conturilor bancare.

Consecvenți ideii de interdisciplinaritate și animați de dezideratul realizării unui examen complet al problematicii contractului de depozit, am extins studiul juridic al acesteia la varietățile depozitului bancar de fonduri, frecvent utilizate în practica bancară, identificate atât în legea specială, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cât și în reglementările juridice conexe. În scopul atingerii acestui îndrăzneț obiectiv, am inclus în studiul nostru perspectiva dreptului financiar și vamal.

Sub aspect economic, sunt abordate instrumentele de lucru necesare evidențierii în contabilitate a depozitelor. Sunt tratate, astfel, agregatele depozitului, precum: conturile curente în lei/valută; conturile de economii în lei și valută; certificatele de depozit; conturile de depozite la termen; conturile de depozite colaterale.

Fără a considera că s-a spus despre depozitul bancar tot ce este posibil, atât din perspectiva juridică, cât și cea a reflectării în contabilitate, sperăm că materialul oferit conține suficiente elemente

pentru înțelegerea mecanismului înregistrării contabile a depozitului bancar și a efectelor generatoare ale acesteia.

Capitolul ultim al lucrării surprinde problematica dintr-un unghi nou, altul decât acela pe care l-a oferit anterior dreptul substanțial.

Fiind materii speciale de procedură, măsurile asigurătorii fac obiectul unei categorii de instituții juridice întâlnite în dreptul procesual, atât în ramura sa civilă, cât și în cea penală. Calificate astfel, acestora le sunt dedicate norme speciale, derogatorii de la dreptul comun, cu un conținut și o sistematizare proprii.

Resortul problematicii cu tema de față îl constituie premisa că textele procesual-civile, privitoare la măsurile asigurătorii, fac întregirea reglementării juridice a depozitului civil. Relația lor cu instituția juridică a depozitului trebuie căutată în aceea că, în mod implicit, prin condițiile în care se instituie și prin mecanismele de funcționare, măsurile asigurătorii sunt, în genere, modalități de păstrare a unor bunuri, de conservare a integrității acestora, în vederea valorificării lor ulterioare.

Reglementate în ambele Coduri de procedură – ca forme de depozit în sens larg – măsurile asigurătorii sunt, în realitate, pârghii oferite de lege părții interesate, de a-și asigura condițiile realizării viitoare a dreptului, ceea ce a determinat apariția unor atare mijloace de a proceda juridic pe tărâmul dreptului procesual.

Deși abordarea insistă pe reglementarea în vigoare, dată fiind prezența de dată recentă a legilor privind Noile Coduri de procedură, sunt propuse atenției, cu titlu succint, și elementele de nouitate, apreciate ca fiind relevante.

Considerăm că lucrarea în întregul său are, deopotrivă, valențe teoretice și practice, întrucât, pe lângă trimerile la textele normative referențiale, au fost valorificate atât literatura de specialitate cât și jurisprudența, relevante în materie. Contractele-model atașate, pe tipuri și varietăți de depozite și aplicațiile concepute, pe tipuri de depozite bancare de fonduri, sporesc, ne dorim noi, valoarea formativă a lucrării. Este realizat, astfel, în opinia noastră, un examen complet al problematicii, de altfel complexe, a depozitului.

Cititorul va constata interdisciplinaritatea abordării depozitului și complementaritatea capitolelor, fiindu-i înlesnit astfel efortul de înțelegere a regimului său juridic. Prin caracterul său interdisci-

plinar, lucrarea este adresată unui public compozit, cu o sferă largă de preocupări. În principal, aceasta va fi utilă, considerăm noi, celor care sunt interesați de înfăptuirea justiției, teoreticienilor dreptului, notarilor publici, comercianților de depozitari, potențialilor deponenți, studenților și, de ce nu, legiuitorului care, permanent preocupat de perfecționarea operei sale legislative, este interesat de propunerile *de lege ferenda* formulate de doctrina juridică.

Fiind pe deplin conștienți că prezenta lucrare este doar perfectibilă, ne dorim ca aceasta să se constituie într-o operă de cercetare, cu succes la publicul căruia i se adresează și într-un îndreptar util pentru toți cei interesați de aprofundarea unui domeniu atât de vast și în continuă evoluție, precum cel al contractului de depozit.

Autorii